

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/184/2022
Identifikačné číslo spisu:	1206221694
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Brišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1206221694.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti PORADCA, s.r.o., Žilina, Pri Celulóžke 40, IČO: 36 371 271, zastúpenej advokátskou kanceláriou Karkó s.r.o., Žilina, Obchodná 8985/5A, proti žalovaným 1/ W. C., narodenému XX. D. XXXX, J., T. XXXXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Jozefom Zemkom, Trenčín, M. Hricku 1832/30, 2/ I. C. J., narodenému XX. L. XXXX, P.W. P., A. XX. L. XX, o zaplatenie úrokov z omeškania, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/95/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2021 sp. zn. 5Co/245/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj ako "súd prvej inštancie") rozsudkom zo 7. apríla 2016 sp. zn. 4C/95/2011 uložil solidárnu povinnosť žalovaným (ako aj pôvodnému žalovanému W. C., nar. X. L. XXXX), zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 457.412,20 eura od 13. septembra 2003 do 13. júna 2007 a náhradu trov konania. Konštatoval medzi stranami nespornú skutočnosť, že ku dňu podania žaloby nedošlo k splateniu pôžičky (na základe písomnej zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 9. septembra 2002, medzi žalobkyňou a pôvodne žalovaným dlžníkom W. C., nar. X. L. XXXX, zabezpečenej ručiteľským záväzkom žalovaných 1/, 2/), v dôsledku čoho sa žalobkyňa dôvodne domáhala zaplatenia zákonných úrokov z omeškania s plnením peňažného dlhu podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, od 13. septembra 2003 (deň nasledujúci po splatnosti pôžičky) do 13. júna 2007 (deň predchádzajúci pripísaniu zaplatenej pôžičky). Vo vzťahu k obrane žalovaných súd prvej inštancie poukázal na záväzný právny názor odvolacieho súdu, o odlišnosti nároku žalobkyne na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania podľa Občianskeho zákonníka a osobitného nároku na zmenkový úrok vo výške 6 % zo zmenkovej sumy podľa osobitného predpisu, uplatňovaným v inom súdnom konaní. Poukaz na inštitút dobrých mravov vyhodnotil súd prvej inštancie ako nenáležitý, berúc do úvahy výšku požičanej sumy peňazí, bezúročný charakter pôžičky a skutočnosť, že peňažné prostriedky žalovaní vrátili až po ich uplatnení v súdnom konaní, takmer štyri roky po lehote ich

splatnosti.

2. Krajský súd v Bratislave prvým rozsudkom z 24. októbra 2017 sp. zn. 5Co/175/2017 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Vo vzťahu k namietanej duplicitě uplatňovaného úroku z omeškania a zmenkového úroku, odvolací súd poukázal na už vyslovený záver odvolacím súdom v konaní sp. zn. 2Co/137/2013 z 21. marca 2013, v ktorom bolo konštatované, že zákonné úroky a zmenkový úrok sa vzájomne nekonzumujú, ide o samostatné nároky vyplývajúce zo zákona, pričom nárok zo zmenky prislúcha jej majiteľovi bez ohľadu na existenciu alebo neexistenciu kauzálnych úrokov z omeškania alebo iných úrokov.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17. septembra 2018 sp. zn. 7Cdo/102/2018 dovolanie žalovaných proti vyššie uvedenému rozsudku Krajského súdu v Bratislave odmietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 15. októbra 2019 sp. zn. III. ÚS 47/2019 zrušil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2018 sp. zn. 7Cdo/102/2018 a rozsudok Krajského súdu Bratislave z 24. októbra 2017 sp. zn. 5Co/175/2017 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Dôvody, že pri posudzovaní vplyvu zmenky na kauzálny záväzkový vzťah je potrebné vychádzať z cieľa, ktorý bol použitím zmenky v danom prípade sledovaný. Zmenka môže plniť funkciu platobnú (nahradzať tak hotové peniaze) - zmenka pro soluto alebo môže plniť, tak ako to bolo v prejednávanej veci, funkciu zabezpečovaciu - zmenka pro solvendo (na účel platenia). Kritériom pre rozlíšenie týchto dvoch typov zmeniek je účel, ktorý účastníci kauzálneho záväzkového vzťahu vydaním zmenky sledovali. Výdanie zmenky pro solvendo nemá za následok zánik kauzálneho záväzkového vzťahu, ale kauzálny záväzkový vzťah a zmenkový záväzkový vzťah existujú popri sebe, tak ako to v konečnom dôsledku krajský súd správne konštatoval. Nárok zo zmenkového záväzku a nárok z kauzálneho záväzku sú totiž dva odlišné, na sebe nezávislé nároky, ktoré sa nevyklučujú, pričom v konaní nebolo tvrdené (o to viac preukazované) dojednanie strán o tom, že splnením záväzku zo zmenky zanikne kauzálny záväzok v plnom rozsahu.

5. Ústavný súd vytýkal krajskému súdu, že nereagoval na zásadný odvolací argument o posudzovaní predmetného nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku, z hľadiska dobrých mravov. V prípade omeškania so splatením pôžičky sú úroky z omeškania dispozitívnym inštitútom, nemusia sa dohodnúť alebo zo strany veriteľa uplatňovať. Ak sa úroky dohodnú, musia mať primeranú výšku, ktorá nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Načrtnutá primeranosť úrokov vo väzbe na dobré mravy by mala platiť o to viac vo vzťahu k ručiteľovi, ktorý je druhotným subjektom vo veriteľsko-dlžníckom vzťahu a nesie bremeno pôžičky, hoci prvotným dlžníkom nebol a nie je. Konečným reálnym výsledkom posudzovanej kauzy je fakt, že ručiteľia sú zaviazaní k povinnosti zaplatiť 6 % úrok zo zmenkového vzťahu a 13 % úrok zo zmluvy o pôžičke, spolu 19 % úrok, a to po tom čo splnili záväzok za dlžníka. Aj keď vzhľadom na rozdielnosť právneho základu, ide formálnoprávne o správne použitie práva, na druhej strane tento právny záver naráža na morálny problém tkvajúci v otázke, či je spravodlivé a súladné s dobrými mravmi „sankcionovať“ ručiteľa, zaplatením úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku popri úrokoch zmenkových (t.j. dvakrát). Priznanie tohto nároku žalobkyni bez zohľadnenia špecifik konkrétnej veci, vyznieva voči ručiteľom neprimerane tvrdo. Inak povedané, pokiaľ sa zoberie do úvahy rozdielny právny základ uplatňovania oboch nárokov bez toho, aby sa zohľadnili individuálne okolnosti daného prípadu, najmä aspekt akcesority ručiteľského vzťahu, splatenie pôžičky ručiteľmi, zaplatenie zmenkových úrokov ručiteľmi, môže ísť o prísny a neadekvátne formalistický prístup k posudzovanej veci, umožňujúci presadenie zrejmej nespravodlivosti. Ústavný súd považoval za určujúce, že vždy je nevyhnutné vychádzať z individuálnych rozmerov každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na konkrétnych skutkových zisteniach. Sú to práve špecifické okolnosti daného prípadu, ktoré krajský súd v danej veci celkom opomenul a vopred rezignoval na priliehavejšie posúdenie uplatneného nároku na úroky z omeškania (popri úrokoch zmenkových) z hľadiska dobrých mravov.

6. Krajský súd druhým rozsudkom z 31. mája 2021 sp. zn. 5Co/245/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, o povinnosti žalovaných 1/, 2/ zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 7 % ročne zo sumy 457.412,20 eura od 13. septembra 2003 do 13. júna 2007, s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého a vo zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. Uzavrel, že účelom zabezpečovacej zmenky je jej použitie ako náhradného riešenia pri nezaplatení pohľadávky z kauzálneho vzťahu, platí tak zásada, že z kauzálneho vzťahu (zmluvy) je možné žiadať len to, čo nemožno žiadať na základe zmenky. Pokiaľ veriteľ oprávnene využil možnosti dané mu zabezpečovacou zmenkou (pretože záväzok dlžníka nebol splnený včas) a boli mu priznané v zmysle § 48 ods. 1 bod 2 zákona zmenkového a šekového 6 % úroky odo dňa splatnosti zmenky, teda zmenkový úrok (nejde o úrok z omeškania, aj keď zmenkový úrok takúto funkciu do istej miery plní), je potrebné o uhradenú časť zmenkového úroku (6 %) znížiť i právo na zaplatenie úroku z omeškania podľa zmluvy, či už ide o zákonný úrok z omeškania alebo úrok zmluvný. Takáto úprava zodpovedá zásade súladu s dobrými mravmi, resp. princípu poctivého obchodného styku. Odvolací súd skonštatoval, že zohľadnil i individuálne okolnosti daného prípadu, najmä aspekt akcesority ručiteľského vzťahu, splatenie pôžičky jedným z ručiteľov, zaplatenie zmenkových úrokov ručiteľmi, ako aj skutočnosť, že v konaní pre smrť dlžníka bolo možné pokračovať len s ručiteľmi.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podala dovolanie žalobkyňa, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že jej ako žalobkyni prizná rozhodnutím zamietnutý nárok na zaplatenie úroku z omeškania, vo výške 6 % ročne zo sumy 457.412,20 eura od 13. septembra 2003 do 13. júna 2007. V posudzovanej veci, v rámci dovolacieho konania, bolo potrebné podľa dovolateľky vyriešiť zásadnú právnu otázku spočívajúcu v tom, či je v súlade s dobrými mravmi, aby veriteľovi patrilo voči dlžníkovi nárok na zákonný úrok z omeškania z kauzálneho vzťahu, pre nezaplatenie dlhu riadne a včas a súčasne nárok na zákonný zmenkový úrok zo zmenky, ktorá nárok veriteľa zabezpečuje. Ak je tomu tak, že veriteľovi nemôže patriť úrok z omeškania a súčasť zmenkový úrok, dovolateľka sa pýta, ktorý nárok v prípade ich vzájomnej kolízie zaniká a prečo? Zaniká nárok na zákonný zmenkový úrok, pokiaľ súčasne platí, že existuje nárok zmenkového veriteľa na zaplatenie úroku z omeškania z kauzálneho vzťahu? Alebo sa naopak znižuje nárok na úrok z omeškania len a iba preto, že kauzálny vzťah je zabezpečený zmenkou, z ktorej vyplýva zo zákona zmenkový úrok? Čo by sa stalo v prípade, ak by bol úrok z omeškania nižší ako je zákonný zmenkový úrok zo zmenky? Znamená to, že by veriteľ musel dlžníkovi vrátiť zaplatený zmenkový úrok vo výške, v ktorej by presahoval výšku úroku z omeškania? K akému momentu zaniká nárok na úrok z omeškania/zmenkový úrok z dôvodu ich vzájomnej kolízie? K momentu priznania prvého z nich súdom alebo k momentu ich úhrady dlžníkom? Čo ak by došlo k indosovaniu zmenky (zmenka v danom prípade nezabezpečovala nárok na úhradu úroku z omeškania)? Aj v takom prípade zaniká nárok na zmenkový úrok/úrok z omeškania? Zákonná výška úroku z omeškania nemôže byť podľa názoru dovolateľky principiálne nikdy v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd do dôsledkov nevysvetlil ako to mienil s rozporom s dobrými mravmi pri súbehu zmenkového úroku a úroku z omeškania. V judikatúre doposiaľ nebol vyslovený názor, že uplatnenie nároku na zákonný úrok z omeškania by mohlo byť v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ bol súčasne uplatnený iný zákonný nárok (v danom prípade zmenkový úrok). Ide o zásadnú právnu otázku, ku ktorej by podľa dovolateľky mal zaujať stanovisko dovolací súd.

8. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Odvolací súd sa podľa názoru žalovaného 1/ dostatočným spôsobom nevysporiadal s otázkou dobrým mravom, ako mu to uložil Ústavný súd Slovenskej republiky. V súlade so zásadou poctivého obchodného styku a dobrými mravmi je sankcia v podobe len jedného úroku z omeškania. Nárok žalobkyne bol už čiastočne uspokojený, na základe exekučného konania sp. zn. Ex 362/196/2018. Súdné rozhodnutie má vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu, aby sa zabránilo prípadným ďalším súdnym sporom medzi stranami konania.

9. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne. Odvolací súd dôvodne spojil nárok na zmenkový úrok a úrok z omeškania

do jedného, keďže účelom zabezpečovacej zmenky je použitie náhradného riešenia pri nezaplatení.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len "dovolací súd" alebo "najvyšší súd") príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

11. Dovolateľka v podanom dovolaní uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

12. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (porov. napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Právo na súdnu ochranu v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti teda podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania.

13. Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

14. Meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu, z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, tak predchádza preskúmanie predpokladov prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tejto právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienok dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustným dovolacím dôvodom a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až 435 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľne charakteristické znaky.

15. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má však len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 433 a § 432 ods. 2 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

Je potrebné zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Otázky riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť súčasne procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila tiež na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri

právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

16. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd v súlade s vyššie uvedeným skúmal, či žalobca v dovolaní identifikoval takú právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (riešenie, ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vymedzil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré žiada nesprávnosť právneho riešenia odvolacieho súdu. Len s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu korešpondujúce označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa dovolací súd riešil nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo či táto otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo či je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

17. V posudzovanej veci v rámci dovolacieho konania bolo potrebné podľa dovolateľky vyriešiť zásadnú právnu otázku spočívajúcu v tom, či je v súlade s dobrými mravmi, aby veriteľovi patril voči dlžníkovi (ručiteľovi) nárok na zákonný úrok z omeškania z kauzálneho vzťahu, pre nezaplatenie dlhu riadne a včas, a súčasne nárok na zákonný zmenkový úrok zo zmenky, ktorá nárok veriteľa zabezpečuje.

18. Dovolací súd posudzujúc dovolanie žalobkyne podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), z vymedzenia právnej otázky i dovolacieho dôvodu a vyhodnotením textu odvolania ako celku konštatuje, že podstata dovolacej argumentácie spočívala vo vyslovení jednoznačného nesúhlasu dovolateľky s právnym záverom, že súbeh zmenkového úroku a úroku z omeškania z kauzálneho vzťahu je v rozpore s dobrými mravmi (str. 4 odsek 2 až 5 a str. 5 ods. 1 dovolania). Podľa názoru dovolateľky nárok na zákonný úrok z omeškania z kauzálneho vzťahu, uplatňovaný súbežne s nárokom na zákonný úrok zo zmenky (hoci zabezpečujúcej dlh z tohto kauzálneho vzťahu), nemôže byť principiálne nikdy v rozpore s dobrými mravmi, pretože ide o samostatné právne nároky veriteľa voči dlžníkovi (ručiteľovi). Dovolateľka tvrdí, že ide o elementárnu otázku právnej istoty, keďže z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nadobudla vedomosť, že je v rozpore s dobrými mravmi, ak žiada súbežne plnenie z titulu zákonných úrokov z omeškania, ako úrokov zo zmenky. V judikatúre doposiaľ nebol takýto názor vyslovený, pričom ide o zásadnú právnu otázku, ku ktorej by mal zaujať stanovisko dovolací súd.

19. Dovolateľkou vymedzená právna otázka, rozporu s dobrými mravmi pri súbehu zákonného úroku z omeškania a zmenkového úroku, podľa dovolacieho súdu predovšetkým nie je tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej v skutočnosti záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva právny záver (odsek 28), ktorým bola riešená otázka právnych následkov vplyvu zmenkového záväzkového vzťahu na záväzkový vzťah kauzálny. Dovolací súd vychádzal z účelu zabezpečovacej zmenky, ktorým je jej použitie ako náhradného riešenia pri nezaplatení pohľadávky z kauzálneho vzťahu. Dospel k záveru, že pri zabezpečovacom type zmenky platí zásada, že splnením záväzku zo zmenky zanikne kauzálny záväzok (z ktorého je možné žiadať len to, čo nemožno žiadať na základe zmenky). Preto pokiaľ veriteľ oprávnene využil možnosti dané mu zabezpečovacou zmenkou (pretože záväzok dlžníka nebol splnený včas) a bol mu priznaný v zmysle § 48 ods. 1 bod 2 zákona č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového, zmenkový úrok (ktorý hoci nie je úrokom z omeškania, takúto funkciu do istej miery plní), znižuje sa o uhradenú časť zmenkového úroku, zákonný úrok z omeškania (alebo úrok zmluvný). Uvedené právne posúdenie bolo primárnym dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu, pre ktorý zmenil časť vyhovujúceho výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie (napadnutú dovolaním) a žalobu o zaplatenie úroku z omeškania vo výške uhradeného zmenkového úroku 6 % zamietol. Preto sa nejednalo o posúdenie predmetného nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z kauzálneho vzťahu z hľadiska inštitútu dobrých mravov (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dovolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí riešil otázku, aké právne následky vydania zabezpečovacej zmenky (pro solvendo), nastali z hľadiska vplyvu záväzkového zmenkového vzťahu na kauzálny záväzkový vzťah (ktorý zákonný stav je potom podľa odvolacieho súdu súladný aj s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom). Pokiaľ však nie sú splnené procesné

podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

20. Je tak zrejmé, že dovolateľkou v dovolaní vymedzená právna otázka nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V dôsledku toho nebol naplnený ani predpoklad prípustnosti dovolania, že odvolací súd by nevyhnutne rozhodol inak, pre dovolateľku priaznivejším spôsobom, ak by nastolená právna otázka bola rozhodnutá správne.

21. Právna otázka, ktorú žalobkyňa uviedla v dovolaní, súvisí so sekundárnym dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu, o zmene časti vyhovujúceho výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd konštatoval, že pri rozhodovaní zohľadnil i individuálne okolnosti daného prípadu, a to aspekt akcesority ručiteľského vzťahu, splatenie pôžičky jedným z ručiteľov, zaplatenie zmenkových úrokov ručiteľmi (v zmysle záverov vyslovených v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. októbra 2019 sp. zn. III. ÚS 47/2019, ďalej len „nález ústavného súdu“), ako aj skutočnosť, že v konaní pre smrť dlžníka bolo možné pokračovať len s ručiteľmi (odsek 29 rozsudku odvolacieho súdu), pre ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi sankcionovať ručiteľa zaplatením úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku popri úrokoch zmenkových.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu, dovolateľkou nastolenú právnu otázku rozporu s dobrými mravmi pri súbehu zákonného úroku z omeškania a zmenkového úroku, nie je možné považovať za zmysuplnú, hmotnoprávne riešiacu vec v podstate problému a preto ani za zásadnú právnu otázku, ku ktorej by mal zaujať stanovisko odvolací súd.

23. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 47/2019, vydaným v posudzovanej veci, sa podrobne venoval problematike náležitého posudzovania individuálnych okolností daného prípadu, z hľadiska súladného výkonu práv s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho mala žalobkyňa dostatočný základ ohľadne skúmania a povahy inštitútu dobrých mravov (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

24. Ústavný súd jednoznačne a opakovane skonštatoval, že nárok zo zmenkového záväzku a nárok z kauzálneho záväzku sú dva odlišné, na sebe nezávislé nároky, ktoré sa nevylučujú (ods. 32 nálezu ústavného súdu). Vzhľadom na rozdielnosť ich právneho základu, ide formálnoprávne o správne použitie práva, v prípade uloženia povinnosti ručiteľom zaplatiť zmenkový úrok a zákonný úrok z omeškania z kauzálneho vzťahu, avšak priznanie predmetného nároku žalobcovi, bez zohľadnenia individuálnych okolností daného prípadu (špecifik konkrétnej veci) podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vyznieva neprimerane tvrdo a môže predstavovať neadekvátny formalistický prístup k veci, umožňujúci presadenie zrejmej nespravodlivosti (ods. 38 nálezu ústavného súdu).

25. S poukazom na uvedené je potrebné uviesť, že posudzovanie predmetného nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku, popri úrokoch zmenkových, z hľadiska súladu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), spočíva v zohľadňovaní individuálnych okolností prípadu, ktoré sú založené na konkrétnych skutkových zisteniach. Sú to práve špecifické okolnosti daného prípadu, ktoré mali byť predmetom priliehavšieho posúdenia uplatneného nároku z hľadiska dobrých mravov. Materiálnym jadrom posudzovania dobrých mravov (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) sú individuálne okolnosti prípadu a rozmery každej jednotlivéj veci. Preto právna úvaha o súlade či nesúlade s dobrými mravmi, v prípade súbežného uplatňovania dvoch zákonných hmotnoprávných inštitútov, nemá opodstatnenie (vo svetle okolností namietanej kauzy, ktoré sú jedinečné, môže byť sankcionovanie ručiteľa zaplatením úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku, popri úrokoch zmenkových, súladné s dobrými mravmi a v inom prípade v rozpore s dobrými mravmi).

26. Na záver sa žiada dodať, že zohľadnenie špecifických okolností prípadu znamená hľadanie spravodlivého riešenia predmetného sporu. Právne posúdenie otázky dobrých mravov je v každom prípade individuálne a závisí od zisteného skutkového stavu v každej posudzovanej veci.

27. Ak dovolateľka nevystihla a riadne nevymedzila právnu podstatu veci (napriek záverom v náleze ústavného súdu), dovolanie nie je prípustné a najvyšší súd nemôže týmto spôsobom tvoriť judikatúru (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako ani dotvárať vec na úkor procesnej strany.

Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, respektíve v konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú súvis s rozhodovaným sporom. Dovolateľ, aby mohol byť v dovolacom konaní úspešný, (v ponímaní posúdenia ním namietaného právneho posúdenia dovolacím súdom), musí relevantným spôsobom (t.j. spôsobom predpokladaným v § 432 ods. 2 CSP) spochybniť v dovolaní nosnú právnu argumentáciu, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

28. V dovolaní vymedzené ďalšie podotázky (2/ až 4/), ktoré predpokladali negatívnu odpoveď na primárnu právnu otázku (1/), súladu dobrých mravov v prípade súbehu zákonného úroku z omeškania a zákonného zmenkového úroku (odsek 17 tohto rozhodnutia dovolacieho súdu), obsahovo nezodpovedajú zákonným požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP) a z tohto dôvodu neboli spôsobilé založiť prípustnosť podaného dovolania. Dovolateľka týmito otázkami v dovolaní nastolila celý rad hypotetických otázok a polemík vo vzťahu k rozporu s dobrými mravmi, pri súbehu zákonného úroku z omeškania a zákonného zmenkového úroku. Nezdôvodnila, ktorá iná právna otázka doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani nekonkretizovala ako odvolací súd mal právnu otázku správne vyriešiť.

29. Dovolateľku pritom zaťažovala povinnosť predložiť najvyššiemu súdu relevantnú právnu argumentáciu, ktorej opodstatnenosť, respektíve neopodstatnenosť, v nadväznosti na kľúčové právne závery odvolacieho súdu, má posudzovať v rozhodnutí o dovolaní. (porov uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/74/2020). Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

30. Z uvedeného je zrejmé, že meritórny dovolací prieskum nebolo možné uskutočniť, keďže obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, zvolenej v civilnom sporovom poriadku, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

31. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že podľa zásady úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), žalovaní 1/, 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

33. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.